

Revista ECONOMICA

Supliment ● nr. 36 ● 9 septembrie 1977

CITITORI!

În RAPORTURI DE MUNCĂ, volumul II, veți găsi legislația în vigoare pînă la 31 iulie 1977 privind: concediul de odihnă, concediul fără plată, alocația de stat pentru copii, asigurările sociale pentru persoanele încadrate în muncă, trimiterea la tratament și odihnă, asistența medicală, cantine-restaurant, delegarea și detașarea, trecerea în altă muncă în interesul serviciului, transferarea, regimul

muncii la domiciliu, regimul juridic al normelor de muncă locale etc.

Vă puteți asigura primirea la domiciliu a lucrării, prin remiterea de comenzi ferme pe adresa redacției, care vor fi onorate cu plata ramburs.

La cerere, puteți primi și volumul I din Raporturi de muncă.

ASOCIAȚIA ECONOMICĂ INTERCOOPERATISTĂ INDUSTRIALĂ FRĂSINET — JUDEȚUL TELEORMAN

oferă în perfectă stare — nefolosite — următoarele:

- măsură etalon 500 litri
- măsură etalon 200 litri
- măsură etalon 100 litri

UZINA MECANICĂ CLUJ-NAPOCA

Calea Baciului nr. 2 execută pe bază de comandă fermă:

- Transportoare cu role
- Role 51-60-89 și 108 de lungimi diferite conform cererii beneficiarului
- Reparări și rebobinări de motoare electrice de orice putere cu tensiune de 0-6000 V.

1

C.M.C.I.B. — UZINA
BUCUREȘTI
Șos. Giurgiului, nr. 3, Jilava
Telefon : 85.73.40

2

ȘANTIERUL NAVAL
OLTENIȚA
Str. Portului nr. 45—46
județul Ilfov
Telefon : 10320 —
Telex 81114

3

C.I.C.M. — BISTRIȚA
Serviciul Aprovizionare
Str. Narciselor nr. 4
telefon. 13521

METAIE PRODUSE DIN METAL

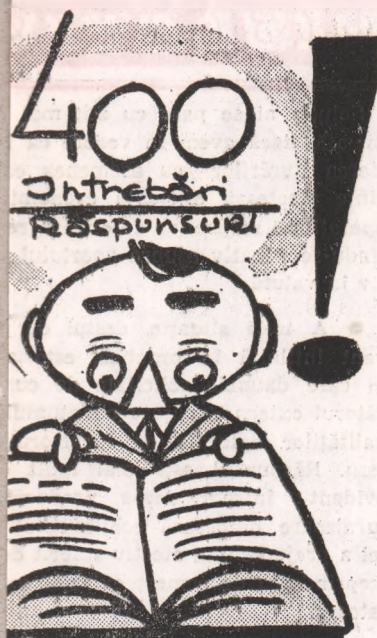

Oțel rotund

- 35 M16 Ø 100 kg. 293
- 21 TCM 12 Ø 100 kg. 158
- 13 CN Ø 30 Ø 90 kg. 650
- 18 MOCN 10 Ø 90 kg. 289
- OLC 35 Ø 150 kg. 2700
- 18 MC.10 Ø 110 kg. 3530
- 18 MC 10 Ø 120 kg. 2185
- 21 TMC. 12 Ø 140 kg. 1010
- 41 MOC 11 Ø 150 kg. 360
- 13 CN 30 Ø 120 kg. 462
- 13 CN 35 Ø 130 kg. 1387
- 13 MONC 13 Ø 110 kg. 551
- 18 MOCN 13 Ø 140 kg. 8000
- 13 ON 35 Ø 110 kg. 4000
- 13 CN 30 Ø 130 kg. 416
- 18 MOCN 13 Ø 160 kg. 3266
- W 3355 Ø 180 kg. 300
- Oțel pătrat 200×200 21 MOMC12 kg. 4000
- 180×180 OLC 35 kg. 6509
- 200×200 21 MOMC12 kg. 3700
- Oțel rotund 18 MC 10 Ø 32 kg. 1921
- 13 CN 35 Ø 32 kg. 296
- 13 CN 30 Ø 45 kg. 774
- 18 MC 10 Ø 42 kg. 695
- 18 MOMC 13 Ø 60 kg. 1061

- 21 MOMC 12 Ø 56 kg. 501
- 21 MOMC 12 Ø 60 kg. 237
- 18 MOMC 13 Ø 65 kg. 2360
- 21 MOMC 12 Ø 80 kg. 267
- Oțel pătrat 40×40 OLC 15 kg. 775
- rotund 46 mm OLC 35 kg. 6000
- Oțel lat arc 3 150×2 kg. 388
- rotund OLC 60 Ø 28 kg. 4876
- CN 35 Ø 24 kg. 1000
- 18 MOCN 13 Ø 28 kg. 491
- 15 CO 8 Ø 30 kg. 680
- arc 4 Ø 30 kg. 746
- 40 C 10 Ø 30 kg. 2700
- 33 MOC 11 Ø 25 kg. 4000
- 31 MOMC 12 Ø 25 kg. 2964
- W 3355 pătrat 25×25 kg. 369
- Hexagon H 15 OL 42 kg. 242
- H 15 OL 50 kg. 845
- H 24 0137 kg. 6000
- H 30 01 42 kg. 1083
- Oțel lat 01 37 IN 50×14 kg. 7847
- Tablă 01 37 1R 0,3 mm kg. 441
- Țeavă OLT 35 51×6 ml. 216
- OLT 45 159×23 ml. 330
- OLT 45 121×12 ml. 244
- OLT 45 51×10 ml. 50
- OLT 25×5 ml. 138
- OLT 35 70×5 ml. 1000
- 73×4 ml. 156
- OLT 121×6 ml. 455
- OLT 70×6 ml. 53
- OLT 45 102×5 ml. 200

- OLT 35 70×7 ml. 114
- 48×6 ml. 91
- 83×8 ml. 60
- 32,5×10 ml. 108
- 299×36 ml. 69
- Hexagon 01 42 H 10 kg. 362
- 01 42 H.11 kg. 234
- 01 42 H 12 kg. 770
- OL 42 37 H. 24 kg. 5000
- Oțel rotund OLT 65 Ø 110 kg. 27
- Tablă OL 50 45 mm kg. 14591
- Țeavă OLT 35 168×9,5 ml. 54
- Oțel lat 55×14 OL 37 kg. 16545
- Țeavă OLT 45 114×5 ml. 4024
- Idem 14×2,5 OLT 35 ml. 200
- Idem 12×1 OLT 35 ml. 200
- Idem 12×2 OLT 35 ml. 3000
- Idem 8×1,5 OLT 35 ml. 350
- Idem 15×1,5 OLT 35 ml. 900
- Idem 8×1,5 OLT 35 ml. 3500
- Idem 16×2 OLT 32 ml. 3300
- Idem 38×5 OLT 35 ml. 171
- Idem 50×7,5 OLT 35 ml. 99
- Idem 53×7 OLT 35 ml. 63
- Idem 57×3 OLT 35 ml. 193
- Idem 57×4 OLT 35 ml. 876
- Idem 57×5 OLT 35 ml. 49
- Idem 57×3,5 OLT 35 ml. 46
- Idem 60×4 OLT 35 ml. 2000
- Idem 60×8 OLT 35 ml. 300
- Idem 82,5×10 OLT 35 ml. 109
- Idem 83×8 OLT 55 ml. 16

400 ÎNTREBĂRI RĂSPUNSURI

Veți găsi în lucrarea

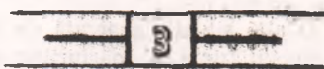
gestionarea
și controlul
valorilor
materiale
și bănești

flată sub tipar

Pentru a vă asigura
primirea lucrării, remi-
teți comenzi colective, pe
adresa redacției, care
vor fi onorate ramburs
prin „Cartea prin poștă”

- Idem 89×5 OLT 33 ml. 444
- Idem 95×5 OLT 35 ml. 190
- Idem 102×4,5 OLT 43 ml. 90
- Idem 108×3 OLT 33 ml. 16
- Idem 114×5 OLT 35 ml. 98
- Idem 114,9×4,75 OLT 43 ml. 450
- Idem 114×20 OLT 53 ml. 59
- Idem 121×3,5 OLT 33 ml. 26
- Idem 121×10 OLT 35 ml. 150
- Idem 127×23 OLT 33 ml. 64
- Idem 140×23 OLT 33 ml. 14
- Idem 152×6 OLT 43 ml. 12
- Idem 166×16 OLT 33 ml. 49
- Idem 273×25 OLT 45 ml. 12
- Idem 273×48 OLT 43 ml. 57
- Teavă 323×20 OLT 43 ml. 5
- Idem 377×10 OLT 33 ml. 6

MOTOARE UTILAJE - SCULE

Motoreductoare :

- 2G—20×0,55/1500 HO3 buc. 9
- 2I—16×1,1/1000 HO3 buc. 12
- 2I—20×0,75/1500 HO3 buc. 1
- 2I—20×1,1/1500 HO5 buc. 4
- 2I—20×1,5/1000 HO2 buc. 5
- 2I—20×2,2/1000 HO2 buc. 6
- 2I—20×3/1500 HO5 buc. 1
- 2N—18×3/1000 HO5 buc. 9

- 2N—7,1×11/1500 HO3 buc. 1
- 3N—45×3/1500 HO5 buc. 4
- 3R—71×3/750 HO1 buc. 20
- Vată minerală SPSI-2 2000×1000×60
tone 200

CONSTRUCȚII - INSTALAȚII ELECTRICE

- Contactori TCA 6 110 V.c.c. 4.4
buc. 18
- Idem TCA 6 24 V.c.c. 4.4 buc. 25
- Idem TCA 6 24 V.c.c. 6.2 buc. 29
- Idem TCA 6 24 V.c.c. 4.4 buc. 15
- Idem TCA 6 24 V.c.c. 4.4 buc. 183
- Idem TCA 6 24 V.c.c. 8.0 buc. 27
- Idem 6 24 V.c.c. 5.3 buc. 74
- Idem TCA 6 110 V.c.c. 4.4 buc. 30
- Idem TCA 6 220 V.c.c. 6.2 buc. 15
- Idem TCA 6 220 V.c.c. 5.3 buc. 15
- Idem TCA 6 24 V.c.c. 7.1 buc. 50
- Idem TCA 10 24 V.c.c. 4.4 buc. 44
- Idem TCA 10 220 V.c.a. 4.4 buc. 40
- Idem TCA 10 24 V.c.c. 4.4 buc. 102
- Idem TCA 32 24 V.c.c. buc. 59
- Idem TCA 200 220 V.c.a. buc. 12
- Idem TCA 200 380 V.c.a. buc. 17
- Lămpi portative LPCN buc. 800
- Relee RI 3 24 V. 4.4 buc. 24
- Idem RI 3 110 V. c.c. 3.3 buc. 5
- Idem RI 3 110 V. c.c. 2.2 buc. 13
- Idem RI 3 220 V.c.a. 4.4 buc. 7
- Idem RI 3 220 V. c.a. 2.4 buc. 6
- Idem RI 3 380 V. c.a. 4.4 buc. 37
- Idem RI 3 cod. 20302 buc. 95

CONTRACT ECONOMIC

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNTÎRZIEREA LIVRĂRILOR LA EXPORT

Răspunderea furnizorilor interni de mărfuri pentru export poate avea mai multe cauze, printre care următoarele au o relevanță deosebită în cadrul materiei pe care o analizăm: răspunderea pentru întârziere în executare, răspunderea pentru executarea necorespunzătoare și răspunderea pentru neexecutare.

În cele ce urmează ne vom ocupa numai de problemele pe care le ridică întârzierea livrărilor la export. În cadrul contractelor de livrări pentru export se pot ivi situații diferite, în funcție de consecințele pe care le produce întârzierile:

● O primă situație este aceea în care un lot de marfă este expediat cu o întârziere apreciabilă, iar **cumpărătorul extern nu solicită despăgubiri**: în aceste condiții furnizorul intern datorează întreprinderii de comerț exterior exportatoare numai penalitățile prevăzute de H.C.M. nr. 306/1970, lit. a, și anume:

— 0,1% pe zi dacă întârzierea nu depășește 10 zile;

— 0,2% pe zi, dacă întârzierea este mai mare de 10 zile, dar nu depășește 30 zile;

— 0,3% pe zi, dacă întârzierea depășește 30 zile.

Facem precizarea că penalitatea se calculează la prețul prestației întârziate, de la termenul prevăzut în contract, până la data executării în natură a livrării sau, de la data renunțării beneficiarului, în condițiile legii: cum este cunoscut, pentru întârzieri în livrarea utilajelor tehnologice și a instalațiilor complexe, penalitățile de întârziere se calculează după expirarea a 30 zile de la termenul prevăzut în contractul de furnizare.

Legat de termenul de la care încep să curgă penalizările, unele discuții suplimentare privind modul de stabilire a acestor termene în cadrul contractului de livrări pentru export se impun. Este bine cunoscut că în

cadrul contractului de furnizare pentru aprovizionarea tehnico-materială, sau pentru fondul pieței, termenele de livrare se stabilesc pe zile fixe calendaristice; credem că această soluție nu poate fi imperativă în cadrul contractelor pe care le analizăm, cel puțin pentru următoarele considerente: mărfurile destinate exportului nu au aceeași funcție finală ca în cadrul aprovizionării interne — sincronizarea primirilor de produse și materii prime pentru realizarea sarcinilor de producție planificate —, ci, pe aceea de a satisface trebuințele cumpărătorului extern, care a semnat contractul comercial internațional de cumpărare-vânzare, în conformitate cu interesele sale. Așa fiind, credem că în cadrul contractului intern de livrare pentru export termenul de livrare trebuie să fie sincronizat cu cel prevăzut în contractul extern; astfel, dacă în contractul extern se prevede ca livrarea să aibă loc până la sfârșitul unei anumite luni, nici un argument de ordin economico-juridic nu poate să pledeze pentru stabilirea în contractul intern a unei anumite zile de livrare din luna respectivă.

Cînd termenul de livrare este formulat în sensul că livrarea are loc într-o anumită lună, penalitățile de întârziere se calculează — așa cum am arătat — începînd cu prima zi a lunii următoare aceleia în care trebuia expediată marfa.

● O altă situație generată de livrarea cu întârziere a mărfurilor destinate exportului poate fi următoarea: cumpărătorul nu solicită acoperirea daunelor pe care eventual le-a suferit, dar ca urmare a fluctuațiilor valutare, întreprinderea de comerț exterior exportatoare a încasat o sumă în valută în valoare echivalentă mai mică decît aceea pe care ar fi încasat-o dacă livrarea avea loc la timp.

Într-o asemenea situație credem că furnizorul intern în culpă pentru întârzierea livrării datorează, sub formă de daune, întreprinderii de comerț exterior diferența dintre cuantumul penalităților de întârziere și valoarea totală a pierderilor suferite prin fluctuațiile valutare negative, survenite în perioada de întârziere a livrărilor.

Soluția ni se pare cu atît mai meiată, dacă avem în vedere că întârzierea livrărilor cu asemenea consecințe afectează eficiența economică a operațiunii respective de export, rezultîndu-se negativ asupra aportului în valută.

● A treia situație, destul de întâlnită în practică, este aceea în care daunele solicitate de cumpărătorul extern depășesc cuantumul penalităților datorate de furnizorul intern. Răspunsul este mai mult evident: întreprinderea producătoare furnizoare datorează echilaventul celui a prejudiciului efectiv suferit de întreprinderea de comerț exterior exportatoare.

dr. Al. DETEȘA
drd. Radu DEMETRESCU

PRECIZĂRI PRIVIND RĂSPUNDEREA UNITĂȚII COMISIONARE

Unele puncte de vedere susținute la ocazia soluționării litigiilor arbitrale determină să revenim și să insistăm asupra acelor particularități ale răspunderii unităților cu atribuții de comerț exterior comisionare care sînt întotdeauna corect înțelese.

Este bine stabilit și unanim acceptat că, prin drepturile și obligațiile care îi revin în cadrul contractului economic de comerț exterior pe bază de comision, unitatea cu atribuții de comerț exterior dobîndește o figură juridică proprie, distinctă de aceea unei unități furnizoare sau beneficiare.

Astfel, în cazul importului, unitatea cu atribuții de comerț exterior comisionare nu-i revin obligații proprii față de furnizoare. Ea nu are obligații de a livra produse și nici îndatoriri de a răspunde, în înțelesul obișnuit al termenului, în legătură cu calitatea și cantitatea produselor importate.

În acest sens, viciile calitative constatate și reclamate față de unitatea comitentă nu pot duce la gajarea răspunderii unității comisionare potrivit cu dispozițiile și regulile aplicabile în raporturile de furnizare.

Obligația unității comisionare constă în reclamarea acelor vicii la furnizorul străin și îndeplinirea tuturor actelor necesare și îndice menite să promoveze cu succes reclamația și să garanteze valoarea drepturilor rezultând din contractarea viciilor.

De aici rezultă două consecințe care sunt deseori ignorate. Prima — că răspunderea unității comisionare poate fi trasată numai pentru nerespectarea acestor obligații. Adică, simplul fapt al existenței viciilor nu este suficient pentru ca unitatea comisionară să fie obligată să răspundă. A doua — că termenul de prescripție al acțiunii comisionarului nu începe să curgă de la data constatării viciilor, ci din momentul în care unitatea comisionară, neîndeplinind obligațiile care îi revin, a plătit o pagubă certă și actuală.

O asemenea situație s-a reținut prin Decretul Arbitrajului de Stat Central nr. 2390/1976. În speță, deși unitatea comisionară, întreprinderea de difuzare a materialelor sportive din București a transmis în timp util reclamațiile privind lipsurile cantitative constatate la importurile de echipamente, unitatea comisionară a reclamat respectivele lipsuri ca întârziere la furnizorul extern. Fiind vorba de lipsuri imputabile acestui furnizor și care au fost constatate în condiții de opozabilitate, a fost angajată răspunderea unității comisionare pentru culpa de a nu fi transmis reclamațiile în termen la extern, zădărnici fiind astfel recuperarea pagubei de la furnizorul extern.

Într-o atare situație, soluția angajării răspunderii unității comisionare este justificată din moment ce există o pagubă certă și actuală, constând în suma răspunzătoare lipsurilor cantitative care nu s-a putut obține de la furnizorul străin.

Există însă situații în care paguba este certă. Astfel, de pildă, dacă întârzierea în reclamarea lipsurilor cantitative sau calitative nu este oprită de furnizorul străin pretențiilor înțelese pe aceste lipsuri, fapta imputabilă unității comisionare — transmiterea tardivă a reclamației la extern — poate să rămână fără urmări sub aspectul producerii pagubei. Astfel că reclamația, chiar tardiv transmisă, este rezolvată favorabil de furnizo-

rul străin, ori, pînă la urmă, pretențiile întemeiate pe constatarea lipsurilor menționate sînt respinse de către organul de arbitraj competent pe alte motive decît cele de tardivitate, nu există temei pentru angajarea răspunderii unității comisionare.

Iată de ce considerăm că în cazul analizat, al transmiterii reclamației cu întârziere, prejudiciul unității comisionare devine actual numai după rezolvarea reclamației la extern sau soluționarea acțiunii intentate furnizorului extern. Abia după aceste rezolvări și în funcție de motivele care au determinat respingerea reclamației sau a acțiunii, se poate stabili existența unui prejudiciu cert, imputabil unității comisionare.

Deci, pînă cînd nu s-a clarificat definitiv posibilitatea recuperării prejudiciului de la furnizorul străin, răspunderea unității comisionare nu poate fi angajată. Cu alte cuvinte, pentru ca răspunderea acestei unități să funcționeze, se cere alături de nerespectarea obligațiilor rezultând din contractul economic de comerț exterior pe bază de comision, existența unei pagube certe care să fie urmarea încălcării obligațiilor contractuale. Constatarea încălcării obligațiilor nu poate să determine, ea singură, angajarea răspunderii unității comisionare. În acest scop este neapărat necesar să stabilească, așa cum s-a învederat, existența unei pagube certe.

H. MATEI

FINANCIAR

CONDIȚIILE DE APLICARE A PENALIZĂRII PENTRU AVANSURILE ACORDATE ÎN MIJLOACE DE PLATĂ STRĂINE

Intensificarea crescîndă a comerțului exterior și cooperării economice și tehnico-stiințifice internaționale în care este angajată țara noastră, mărește frecvența delegărilor și detașărilor în străinătate. În acest context crește simțitor numărul avansurilor ce se acordă în mijloace de plată străine, ceea ce ridică problema sancțiunii

specifice ce se aplică pentru nejustificarea în termen a avansurilor primite, adică condițiile de aplicare a penalizării de întârziere.

1. În primul rînd, este de reținut că acordarea acestor avansuri în mijloace de plată străine, pentru destinațiile prevăzute în Normele privind operațiile de casă cu mijloace de plată străine efectuate de unitățile socialiste autorizate (elaborate de BNRSR și BRCE și publicate în B. Of nr. 105 din 6 decembrie 1976), nu schimbă natura lor juridică de avansuri în numerar, astfel că ele rămîn supuse, în caz de nejustificare sau nerestituire în termen, **obligației la plata unei penalizări de întârziere.**

Prevederea în cuprinsul normelor citate a obligației de plată a penalizării de întârziere este deosebit de importantă, căci înlătură nenumăratele discuții existente înaintea adoptării acestor norme date în aplicarea Decretului nr. 209/1976, deoarece anterior nu exista o reglementare separată și completă a avansurilor în valută. Astfel că, li se aplica penalizarea din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 858/1957, luîndu-se în considerare natura juridică comună a avansurilor în numerar în valută cu cea a avansurilor în numerar în lei (Trib. Suprem, col. civ., dec. nr. 1075/1964, Culegere de decizi 1964, p. 219).

2. **Cuantumul penalizării este de 0,50%** calculat asupra avansului primit sau asupra sumelor nerestituite în termen, după caz, pentru fiecare zi de întârziere. Această penalizare este datorată și pentru sumele primite cu titlu de avans și care nu au fost restituite cel mai tîrziu a doua zi de la data cînd titularul de avans a fost încunoștințat că deplasarea i-a fost revocată sau amînată.

3. **Penalizarea se calculează asupra valorii de decontat în lei a mijloacelor de plată străine respective**, indiferent că este vorba de avansuri nejustificate sau nerestituite în termen, după caz. Valoarea de decontare în lei se stabilește, ținînd seama de prevederile art. 46 din Decretul nr. 210/1960 privind regimul mijloacelor de plată străine, metalelor prețioase și pietrelor prețioase (republicat în B.Of. nr. 56 din 17 mai 1972) și ale Decretului nr. 373/1976 privind unele măsuri pentru întă-

rirea disciplinei valutare (publicat în B. Of. nr. 104 din 4 decembrie 1978). Conform acestor dispoziții legale, echivalentul în lei pentru prejudiciile produse statului prin lipsuri de valută se calculează la de trei ori cursul oficial cu prime pentru valutele țărilor nesocialiste și la de două ori cursul necomercial privind decontările plăților necomerciale pentru valutele țărilor socialiste (pentru dinarul jugoslav se aplică dispozițiile privitoare la stabilirea echivalentului în lei a valutilor țărilor nesocialiste). Stabilirea echivalentului în lei a valutilor străine cu coeficientul de mai sus se aplică și atunci când este vorba de avansuri acordate în mijloace de plată străine nejustificate sau nerestituite în termen, după caz. Astfel, în primul rând se procedează la stabilirea echivalentului în lei a sumei în valută nejustificată sau nerestituită în termen, iar apoi asupra valorii totale rezultate în lei se va calcula penalizarea de 0,50% pentru fiecare zi de întârziere.

Faptul că echivalentul în lei al mijloacelor de plată străine se stabilește prin aplicarea unor coeficienți asupra cursului oficial cu primă ori asupra cursului necomercial, după caz, în condițiile arătate mai sus nu exclude și calcularea de penalizări în ce privește avansul în valută nejustificat sau nerestituit în termen. Aceasta deoarece penalizarea are o natură specifică constituind o sancțiune administrativă bănească. Este adevărat că această sancțiune specific financiară instituită în scopul de a întări disciplina financiară și de casă, îndeplinește concomitent, și un efect parțial de despăgubire, având, sub acest aspect, rolul de dobândă legală datorată, pentru o sumă de care a fost lipsit avutul obștesc și de care, într-un fel sau altul, a beneficiat titularul de avans.

4. Pentru a se evita orice interpretări contrare, normele B.N.R.S.R. și B.R.C.E. precizează că suma percepută cu titlu de **penalizare nu va putea depăși debitul datorat**. Prin formularea „debit datorat“ se va înțelege valoarea de decontat în lei a avansului

în valută nejustificat sau nerestituit în termen, valoare calculată în condițiile Decretului nr. 373/1976. Prin prevederea în normele citate a regulilor de plafonare a maximumului penalizării, reglementarea din regulament a fost extinsă, în mod expres, și în cazul avansurilor în numerar acordate în mijloace de plată străine.

drd. Ioan CONDOR

PRECIZĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU RECUPERAREA CHELTUIELILOR DE ȘCOLARIZARE

Art. 71 din Codul muncii prevede că persoanele ce sînt trimise la școală sau la un curs de calificare ori perfecționare sînt obligate a lucra în unitate după absolvirea școlii sau a cursului, o anumită perioadă stabilită de lege. Art. 21 alin. 1 lit. b din Legea nr. 1/1970 fixează această perioadă la minimum 5 ani după terminarea formei de instruire. Același text instituie obligația celui în cauză ca în cazul nerespectării îndatoririi sus arătate să plătească unității o despăgubire reprezentînd cheltuielile făcute de aceasta pentru pregătirea sa profesională. Art. 12 din H.C.M. nr. 2105/1969 aduce o precizare în plus — deosebit de semnificativă și cu importante repercusiuni asupra litigiilor ivite între unități și cei în cauză —, stabilind că obligația de restituire a cheltuielilor de școlarizare ia naștere în sarcina acestor persoane, ca urmare a încetării raporturilor de muncă pentru motive ce le sînt imputabile. Drept consecință, ori de cîte ori raportul de muncă încetează pentru motive nelimitabile persoanelor ce au urmat o școală, un curs de specializare sau perfecționare precum ar fi: dizolvarea persoanei juridice, restructurarea de personal, mutarea sediului unității în altă localitate, unitatea nu are dreptul de a-și recupera cheltuielile de școlarizare efectuate. În practica unităților socialiste se ivesc însă unele situații cînd este dificil de stabilit dacă motivul încetării contractului de muncă este sau nu imputabil persoanei în cauză. O astfel de împrejurare o constituie faptul că o persoană școlarizată de unitate se prezintă ulterior la examenul de admitere în învățămîntul su-

perior, reușește la examen și urmează în continuare cursurile de zi dî la institutul de învățămînt superior. Atare comportare a celui în cauză nu poate fi considerată că reprezintă un motiv imputabil dat fiind că prevederile din art. 21 din Legea nr. 1/1970 nu se pot aplica în mod singular independent de alte dispoziții legale care trebuie aplicate în contextul general al dispozițiilor legale, spre a nu s-a ajunge la o interpretare denaturată sau abuzivă a normei de drept. Art. 13 din Codul muncii declară că perfecționarea pregătirii profesionale, politico-ideologice și de cultură generală constituie un drept și o îndatorire pentru fiecare om al muncii, iar art. 21 din Legea nr. 2/1972 prevede că perfecționarea pregătirii profesionale constituie o îndatorire primordială a lucrătorilor și în același timp o obligație permanentă a organelor de conducere colectivă din unitățile socialiste. Art. 3 din același act normat prevede — printre formele de perfecționare a pregătirii profesionale — absolvirea unei instituții de învățămînt superior, inclusiv învățămîntul postuniversitar. În contextul acestor prevederi legale, înscrierea la cursuri de învățămînt superior nu poate fi considerată ca o cauză imputabilă persoanei încadrate și deci nu deschide dreptul la recuperarea cheltuielilor de școlarizare. Dacă totuși unitatea a emis o decizie de imputare poate proceda la retractarea acesteia.

În cele ce preced își va afla răspunsul solicitat **Întreprinderea de timp plărie mecanică și produse pentru construcții din materiale plastice — Buzău.**

C. JORNESCU

ASIGURĂRI

PRINCIPALELE CARACTERISTICI ALE ASIGURĂRII FACULTATIVE DE ABONAMENT A BUNURILOR PENTRU CAZURILE DE PAGUBE PRODUSE ÎN TIMPUL TRANSPORTULUI TERESTRU

Una din formele cele mai adecvate de protecție prin asigurarea facultativă a bunurilor pentru cazurile de pagube produse în timpul transportului

organizațiile socialiste de stat de ordonare locală, o constituie asigurarea facultativă de abonament. Această asigurare se încheie în baza condițiilor speciale nr. 13/1972 privind asigurarea facultativă de abonament a bunurilor, pentru cazurile de accidente produse în timpul transportului terestru", aprobate prin Ordinul nr. 153/1972 al ministrului finanțelor. Asigurarea facultativă de abonament poate încheia pentru bunurile, u-

ambalate, transportate pe teritoriul R. S. România, pe care organizațiile socialiste de stat de subordonare locală le primesc în calitate de apărător (beneficiar) sau pe care le cedează în calitate de vânzător (furnizor), ori pentru ambele cazuri, după cum s-a convenit : a) pe căile ferate; b) pe vehicule; c) prin poștă; d) în transporturi combinate.

Se acordă despăgubiri în cazurile de accidente produse la bunurile asigurate, produse în timpul transportului de : a) incendii, trăsnet, explozie, chiar dacă trăsnetul sau explozia nu au fost urmate de incendiu, inundație, furtună, uragane, ploaie, grindină, uragan, cutremur de pământ, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață, avalanșe de zăpadă și contaminare (contactul cu alte bunuri transportate); b) accidente ale mijlocului de transport ca : ciocniri, răsturnări sau izbiri cu alte mijloace de transport sau cu orice alte corpuri mobile sau imobile aflate în afara mijlocului de transport, cădere (cădere în apă, cădere în apă cu prilejul descenderii, cădere din cauza ruginii podului, cădere pe mijlocul de transport a unor corpuri) — ca de exemplu : copaci, vehicule, zăpadă sau de zăpadă, boani — etc.), deraieri, derapări, răsturnări sau împotmoliri; c) spargere, zgărire, risipire, dispariție sau furt total ori parțial a bunurilor asigurate, dacă s-au produs ca urmare a unui accident al mijlocului de transport. Dacă asemenea pagube nu s-au produs ca urmare a unui accident al mijlocului de transport, se acordă despăgubiri numai dacă mijlocul de transport aparține unei organizații de stat și dacă se dovedește cu procese-verbale ale transportatorului, organelor miliției sau procuraturii,

ori cu procese-verbale încheiate potrivit regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, că paguba s-a produs în timpul transportului; d) accidente în timpul încărcării, așezării sau descărcării bunurilor.

Despăgubirile se acordă și în cazul agravării riscurilor din cauze de forță majoră care au determinat modificări de itinerariu ori transbordări.

Asigurarea facultativă de abonament nu are o durată dinainte stabilită, aceasta fiind valabilă în continuare, dacă nu a fost denunțată pe parcurs de nici una din părți. Datorită acestui fapt, organizațiile socialiste de stat de subordonare locală au un „abonament“ la ADAS, care nu trebuie reînnoit, ci este valabil an de an.

În asigurarea facultativă de abonament primele de asigurare se plătesc periodic și anume trimestrial, în funcție de valoarea bunurilor transportate în cursul trimestrului precedent.

Sumele maxime la care se face asigurarea facultativă de abonament și în limitele cărora ADAS răspunde, la fiecare transport în parte, sînt : 300.000 lei pe un vagon de cale ferată; 50.000 lei pe un autovehicul; 20.000 lei pe un vehicul cu tracțiune animală; 2.500 lei de fiecare colet poștal.

În cazul în care la un transport, valoarea bunurilor ce se vor transporta este mai mare decît suma maximă la care s-a făcut asigurarea facultativă de abonament și în limita căreia ADAS răspunde, la solicitarea organizației socialiste în cauză, pentru diferența respectivă se poate încheia o asigurare suplimentară, potrivit unor condiții speciale.

Dacă nu s-a încheiat o astfel de asigurare, în cazul unui transport la care cuantumul pagubei depășește suma maximă de asigurare corespunzătoare felului de transport efectuat, despăgubirea se reduce corespunzător raportului dintre suma maximă de asigurare și valoarea la data producerii evenimentului asigurat, a bunurilor transportate la care s-au produs pagube.

G. NICOLA

INTREBĂRI-RĂSPUNSURI

● **N. CANARACHE (București)** solicită lămuriri în privința decontării penalităților datorate de unitățile economice noi, în construcție, care nu au fost puse încă în funcțiune.

În situația descrisă de dvs., penalitățile nu pot fi plătite din fondurile de investiții, deoarece acestea au o destinație specială.

Potrivit pct. 101 din Normele Metodologice BNRSR nr. 2/1977, decontarea penalităților la unitățile noi în construcție se face din conturile curente ale centralelor industriale de care aparțin beneficiarii de investiții.

● **M. SASU (Iași)** întreabă dacă unitățile SMA care achiziționează utilaje sînt obligate să respecte, cu prilejul încheierii contractelor economice cu furnizorii, dispozițiile HCM nr. 859/1970.

Pentru unitățile de mecanizare a agriculturii, finanțarea și creditarea investițiilor este reglementată prin HCM nr. 651/1970 privind planificarea, finanțarea și creditarea investițiilor la întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii. Ca atare, la încheierea contractelor respective, părțile sînt obligate să se conformeze dispozițiilor acestei hotărîri.

● **N. MIȘCĂ — București**, întreabă dacă o unitate socialistă beneficiară poate fi obligată să suporte parte din prejudiciul încercat prin folosirea unor semințe necorespunzătoare calitativ pentru motivul că le-a utilizat fără să verifice în prealabil calitatea lor.

Potrivit art. 15 alin. 5 din Legea nr. 71/1969, recepționarea și acceptarea de către beneficiar a produselor necorespunzătoare atrag răspunderea și asupra sa, urmînd a suporta și el recuperarea pagubelor aduse avutului obștesc.

Deci, răspunsul la întrebarea dv. este afirmativ și în situația în care semințele nu s-au livrat pe bază de contract încheiat. Chiar și în lipsa unui contract în formă scrisă, între părți se stabilesc raporturi contractuale prin efectul livrării de semințe care a fost acceptată de către unitatea beneficiară.

● **I. MILTIADIS (Constanța)** întreabă dacă o unitate socialistă beneficiară care a fost obligată la contractare prin decizia organelor tutelare este în drept să refuze preluarea produselor pe motiv că, respectiva decizie nu a fost urmată de încheierea unui înscris constatator al contractului.

Răspunsul este negativ.

Potrivit art. 10 din Legea nr. 71/1969 rezolvarea dată neînțelegerilor precontractuale în asemenea cazuri ține loc de contract până la întocmirea înscrisului constatator al contractului. Deci, motivul arătat nu este de natură să justifice refuzul de preluare a produselor.

● **C. URSACHI — Iași**, se interesează de condițiile în care destinatarul poate acționa calea ferată pentru mărfurile expediate, dar care nu i-au fost predate.

Potrivit dispozițiilor art. 85 lit. b din Regulamentul de transport C.F.R., dreptul de a acționa aparține destinatarului dacă a primit scrisoarea de trăsură ori și-a valorificat drepturile care îi revin potrivit art. 61 din același regulament. Acest din urmă text legal are în vedere achitarea de către destinatar a sumelor datorate pentru transportul în cauză.

În afara situațiilor menționate, destinatarul mai este în drept să acționeze calea ferată și în baza cesiunii permise de la expeditor.

● **C. MARDARE — București**, solicită unele lămuriri cu privire la prețurile care se pot practica pentru produsele și serviciile care se realizează de unitățile C.A.P. prin activități neagricole de care beneficiază unități de stat.

Conform art. 134 din Legea nr. 19/1971, asemenea prețuri se stabilesc pe bază de învoială, în condițiile normativului elaborat de U.N.C.A.P. cu avizul Comitetului de Stat pentru Prețuri.

Faptul că există alte norme prin care s-au stabilit limite pentru prețurile la care unitățile de stat beneficiare se pot învoi nu poate să determine inaplicabilitatea prețurilor de învoială stabilite în condițiile de mai sus. Deci, diferența dintre prețurile de

învoială și aceste limite se suportă de către unitățile de stat beneficiare în culpă.

Menționăm că învoiala asupra prețului nu trebuie să fie expresă, ea putând rezulta și din comportamentul unităților în cauză.

● **M. RAFAEL — București**, întreabă dacă un lot de produse predate căraușului de către unitatea furnizoare în anul 1976, dar ajuns la unitatea beneficiară în luna ianuarie 1977, putea fi refuzat la plată pe motivul încălcării principiului anualității sarcinilor de plan și a contractelor economice.

În principiu, răspunsul este negativ deoarece, potrivit dispozițiilor art. 16 lit. b din Legea nr. 71/1969, transferul dreptului de proprietate sau de administrare directă asupra produselor în cauză s-a produs pe data predării produselor spre transport căraușului. Deci, livrarea se consideră efectuată în 1976, în executarea contractului de furnizare încheiat de către părți pe acei an, chiar dacă produsele au fost primite de cărauș în anul de plan următor.

● **T. BOGOZAN (Oradea)** întreabă dacă prezența în litigiu a unei întreprinderi de comerț exterior aflată în altă subordonare administrativă decît unitatea reclamantă nu impune rezolvarea litigiului de către Arbitrajul de Stat Central, față de toate părțile în cauză, chiar dacă unele dintre ele sînt în subordinea ministerului din sistemul căruia face parte unitatea reclamantă.

Întrebarea de mai sus se referă la situația în care, alături de unitatea reclamantă și întreprinderea de comerț exterior pîrîtă, în litigiu mai figurează în calitate de copîrite alte unități socialiste.

Cu excepția litigiilor avînd ca obiect lipsuri cantitative și calitative, răspunsul care se impune este negativ, pretențiile îndreptate împotriva unităților copîrite care se află în aceeași subordonare administrativă cu unitatea reclamantă urmînd să fie rezolvate, potrivit art. 34 și 35 din Legea nr. 5/1954, de către organele arbitrale proprii ale ministerelor și celorlalte organe ale administrației de stat.

● **N. PETRE (Floiești)** se interesează de concludența pe care o prezintă punctul de vedere al Băncii de Investiții la rezolvarea unor pretenții trimoniale deduse Arbitrajului.

Potrivit practicii arbitrale constată în cazul litigiilor avînd ca obiect unor lucrări de investiții, organele arbitrale sînt obligate să solicite rînd de la organul bancar competent să soluționeze cauzele țînînd seamă relațiile primite.

● **S. SAVU (București)** se interesează de consecințele renunțării unității beneficiare la primirea unui lot de produse nelivrat la termen cu ferire la dreptul acestei unități să obțină penalități.

În ipoteza în care renunțarea s-a făcut în condițiile legii, unitatea beneficiară este în drept să obțină penalități de întîrziere pînă la data rezolvării și cele de neexecutare în na-

● **T. SURULESCU (București)** întreabă dacă aferent sumei încasată de către o unitate furnizoare, din șală, de două ori, se datorează penalități prevăzute de art. 1 lit. h H.C.M. nr. 306/1970, față de faptul că două încasări s-a făcut cu deosebire prevederilor contractului încheiat între părți.

Răspunsul care se impune este negativ, deoarece dubla decontare a avut loc în legătură cu livrări efectuate pe baza unui contract economic, în condiții care nu exclud culpa unității furnizoare.

H.

Revista ECONOMICĂ

SUPLIMENT

Redacția și administrația BUCUREȘTI
Calea Dorobanți, 25, Telefon 12
filiala Sector 1, București
Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 30 152, BR
Tiparul:
Întreprinderea poligrafică „Informa”
str. Brezoianu, 25